

Euskal Herriko Ahotsak
ahotsak.com

Altsasu

Aurkibidea

Udalerria: Altsasu

Sarrera

Burunda eskualdeko hiriburua da. Nafarroa, Gipuzkoa eta Arabaren arteko komunikazio ardatza da errepidez zein trenbidez, eta ondorioz toki erakargarria da industriarentzat; hori dela eta, biztanle kopuruak gora egin du nabarmen. Joan den mendearen bukaera aldera hil ziren Altsasuko azkenengo euskaldun zaharrak. Hemen ditugu azkenetariko hiztunen zenbait grabazio. Euskara berpizten ari da poliki-poliki, eskualde osoan bezala. Argazkian Altsasu, Urbasa menditik ikusita ([wikipedia](#)).

- **Biztanleak:** 7.623
- **Euskaldunak:** %21,88

Ahotsak.eus-eko datu orokorrak

- Hizlariak: **10**
- Zintak: **12**
- Pasarteak: **44**
- Transkribatutakoak: **3**
- Audioak: **25**
- Bideoak: **9**

Proiektuak

- Euskal Herriko Ahotsak
- Fondo partikularrak
- Izaskun Etxeberria, Altsasu 1986
- Koldo Artola: Ziorditik Uztarrozeraino
- Solstizioen inguruko ospakizunak Nafarroako zenbait hizkeratan emanak

Hizlariak

Marino Arramendia Urrestarazu (1921-2015)

Altsasuko Iortia auzoko Goikoetxea baserrian jaioa. Bai aita eta bai ama altsasuarrak zituen. Altsasun tren geltokia zegoenez, kanpotar asko ibiltzen zen herrian, eta erdaraz asko entzuten zen kalean. Orduan, nahi eta nahi ez ikasi behar omen zuten erdaraz, etxean euskara hutsean hitz egiten bazuten ere. Orduan erdaraz ez zekienak irtenbide bakarra omen zuen: Iratira joatea basoko lanera. Errepublikara garaia garai ederra bezala gogoratzen du; "Viva la república" esanez aritzen omen ziren. Hamabost urte bete zituen egunean hasi zen gerra, eta Altsasutik Zegamara joan ziren bera eta bere familia.

Martina Arrizabalaga Bengoetxea (1898)

Francisco Gerriko Goikoetxea (1902)

Altsasuko azkenetariko euskaldun zaharra. Altsasun, 1986-01-27an, 84 zituela, Izaskun Etxeberriak grabatua. Elkarrizketan zehar bere emazte Agedak (etxarriarra) ere zenbait kontu kontatzen ditu.

Patxi Goikoetxea Patxi Hermoso (1910)

Altsasuko azkenetariko euskaldun zaharra.

Teresa Lezea Sarbide (1910)

Izaskun Etxeberriak 1986an Altsasun egindako grabazioa, Donostiako Majisteritza Eskolako lan baterako.

Frantzisko Mazkianan Guridi (1922-2010)

Altsasuarra. Gurasoak ere bertakoak ziren. Sorozarreta baserrikoa zuen ama, hain zuzen ere. Bertan eman zituen bere lehen urteak eta handik jaso zuen euskara. Gaztetan, errotaria eta basogizona izana, Paco "el molinero" ezizenez zen ezaguna.

Bertako euskararen azken hiztunetariko bat. [Ramon Zufiaurre](#)rekin batera egin zioten grabazio txiki bat 90eko hamarkadan.

Ageda Perkaz Zufiaurre (1905)

Altsasun jaioa. Gurasoak ere bertakoak zituen. Altsasuko azkenetariko euskaldun zaharra.

Luisa San Roman Bengoetxea (1905)

Altsasuko azkenetariko euskaldun zaharra. Besteak beste, linuaren prozesuaz dihardu. Testigantza interesgarria, linagintza ezagututakoen grabazio gutxi baitaukagu.

Santiago Zelaia Urrestarazu (1934)

Altsasun jaio zen Santi. Aita urdiaindarra zuen eta ama Altsasukoa bertakoa. Gurasoek gaztelaniaz ozta-ozta jakin arren, berari asko kostatzen zaio euskaraz mintzatzea. Hala ere, gogor ahalegintzen da. Altsasuko euskararen gainbehera ezagutu zuen, eta pena handiz bizi izan du, gainera. Herriaren historiaren, lehengo kontuen eta toponimiaren inguruko zaletasun handia izan du beti. Altsasuko toponimia jasota du, eta baita Urbasakoa ere. Herriaren historiaren eta zenbait toponimoren jatorriaz azalpen interesgarriak eman zizkigun.

Ramon Zufiaurre Larraza (1918-2001)

Altsasuarra. Aita altsasuarra zuen, ama berriz, Bakaikukoa. Bertako euskararen azken hiztunetariko bat. [Frantzisko Mazkieran](#)ekin batera egin zioten grabazio txiki bat 90eko hamarkadan.

Pasarteak gaika

Herri honetan landu eta transkribatu diren pasarteak, gaika antolatuta.

1. Ohiturak eta bizimodua

1.1. Karlisten denborako kontuak

- **Hizlaria(k)**: Perkaz Zufiaurre, Ageda
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Agirrebengoa, Maixabel
- **Erref**: ATS-009/001
- **Iraupena**: 0:04:00. **Hasi**: 00:00:00. **Bukatu**: 00:04:00
- **Multimedia**: audioa online entzungai
- **Gaia(k)**:
Ohiturak eta bizimodua » Kantak » Bestelako kantak
Politika » Jarrera politikoak » Karlismoa, liberalismoa
- **Laburpena**: Karlisten denborako kontuak. Orduko kanta bat ere abesten du.

Transkripzioa

- Karlista-denboran; karlista-denboran? bakizu, emen, ioten emen tzian emen ee... etxe... eskin oitan, or, 'sardinak' eta bizi dian etxe-ale oietan? pertz aundi batzuk eta, tropak? tropak etortzen tzian-da. Emen? etxë ontan?

- Ni izaten naizen zure etxean?

- Emen? emen? bizitzien tzian San Miel karnizeruanak, eta arek ekartzen zituen ganau-samaldak, eta tropa da mayek aren erpearen erpearen iteto (?), d'etxe ontan? ioten tzian, Cuarto Socorro ori don artian? matadeiya! matadeiya. Eta... klaro! geo tropa aiek etorri tarter-taranter-taranter-taranterkara-terkara, soldaö danei jateko? bakizu? ekarri ber, jana, miles de hombres...

- Bai...

- Ta bueno, geo? Juan Carlos eo... Carlos Setimo; Carlos Setimo? emen etorri, et-, etortzen emen tzian, borla morau batzuki(n)? eta danak, an-da faten emen tzian, borla airea, ba, nunbaitea?... ta, oi! una guerra importante.

- Eta nongoak ziren gizon horiek? soldauak eta... Soldauak? karlistak, karlistaenak...

- Nongoak, nongoak esan dezu?

- Jakin duu guk! emen, Nafarroa alde danekuk!... Nabarra, Nafarroa aundia da, ta geo? bueno... geo? etor tzian ee... gerri ura karli-, karlist-, Iruritan-da, ikegarri t'atakeik izeten emen tzian. Ta, bitartian? emen, karlistak agintzen tzain, e? da geo berriro galdu in tzein, etor tzian beltzak...

- Bai?

- Beltzak, ta kantatzen tzein e... geo... kanteitan:

Ama Berjina Kontzepzioko

Zan señaladamentian

Milla zortziraun irurogeita

Amalagarren urtian.

Nork esango du, zer pasatu dan

Beltz karlista oien artian

Donostiatik abiatuta

Andoainera bitartian.

Asike, gerra-denbori? oso... geo, gur amak esaten tzen, ama txikittu zala? nola... emen ioten tzian, soldaduek beteik gerriya?... eta, karlistak galdu zein garayan? gerri? or, zen e... Sozarreta... zena...

- Bentan?

- Zen, Sozarret-, Sorozarretako bideberri oi, tropak ezin kaituik! liberal oiek atratzen emen tzian-da, orduan karlista danak, alde, eskapu in tzein. Izaten tzien karlistak eta beltzak.

- Eta beltzak zein ziren? nongoak edo zer ziren?

- Aik izein tzian e... karl-, esto... liberalak. "Biba karlistak eta muera liberalak, fedian fide-, firme daude, gure jeneralak". Ori kantatzen tzein karlistak.

- Eta liberalek zer kantatzen zuten?

- Karlistak ein tzein galdu, eta... liberalak irezi... gerri; aik tzian liberalak.

- Eta hemengo neskak ongi ibiliko ziren, ezta? hola, soldadu guztiekin...

- Ola? bah! zeatik, garai aietako kontuba, gu ama txikittu zala? pentsa zazu!... gu ama txikixu zala; goai zenbat urte izein dien oiek! eztakit, egun da ainbeste... berraun urte're!... bah! pentsatu leike, mila zortzireun irurogeita, amalagarren urtian.

- Ehun urte...

- Egun urte.
- Ehun da hamar urte...
- Egun da amar izein tzian guztia.
- Klaro!
- Alaxe ba, gu amak kontu... bertso asko zakizkien, eskuez; orduan dana eskuez iten tzan-da! etzekien erdez iork ee...

2. Familia eta harremanak

2.1. Haur-jolasak; "atxia" eta beste zenbait

- **Hizlaria(k)**: Gerriko Goikoetxea, Francisco
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Artola Kortajarena, Koldo
- **Erref**: ATS-010/001
- **Iraupena**: 0:05:39. **Hasi**: 00:00:00. **Bukatu**: 00:05:39
- **Multimedia**: audioa online entzungai
- **Gaia(k)**:
Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak
- **Laburpena**: Haurra zela egiten zituzten jolasak. "Atxia" jolasa nola zen azaltzen du. Gazte-denbora Kalifornian pasa zuen.

Transkripzioa

- Zu txikia zinelarik hemen, karrikan, jolasten zineten?
- Bai-bai-bai-bai.
- Oroitzen zara zernolako jolasak ziren haiek?
- Emen...-ko jolasak orduban izan, prinzipalen-prinzipalena, pilotie; zuk kusten? alakok, ola nola den, bizi dien tzuk?
- Bai.
- Ori pilotian entrenadore, nik pilotean afizio aundie ureitzen (b)ai. Orduko, bakizu, pilotiak eta, pilotiek iten neen... pilotiek ekar; zuk ezpalin baukazu pilotako afizona? je! eztukazu pilotako afizona. A, ala, pilotie, ta geo? ba... beste jolas batzuk e izaten zian: ibai, iberian e bai...
- Igerian?
- Ibei, ibeikan, ibeikan; eta geo? este... atxikan e bai, atxiya esaten dogu uk, e? olako... eburrekin, e? ya olako, atxiya esan zaio, arri jo? ta geo kalderon, beste zerbat e bai eta, oiek gue...
- Eta atxia edo atxika edo hori, zer da? ea kontatzen duzun...
- Ori da...
- Makila ttiki bat edo?
- Ez, ez; olako zerbaten... makillakin iten dana, guk emen pagua ero izendu tau asko, orduen-da, arreki(n) eiten dana, ta, ura paatzen dezu... xuti, ezta? eta ura, jo ber dezu? eta zenbaitekinez irruti bota? ta ura, orren... sekretu ori a, irrutio bota tai. Arrek, ioten ezpadau lagunak? botatzen dau? ta, arrek atzertatzen balenau, ura geo, jartzen da? eta zu berriz arutza... ola-ola, jokuba ori a, ango orri...
- Eta zerekin jo behar da?
- Beste makil (b)atekin, bai, bai, olako luxeonto ura? ori a, atxi(y)a esaten doun ure, e?
- Atxia?
- Bai, atxia. Geigo? guai e... etzet berriro, eztet aitzen, e? este... golf ero, ze esne-? golf ero, inglesez golf. Ah, orrekin ibiltzen dia, arrekin, ja! taki atekin, zulo batia ta geo andik ere bota ta!... geo sigientek xulo batea botatzeko, ta nola ibiltzen dian, alako joku modu bat ero eztait ba nik ze esan, e? beri-berdi(n)...

- Atxia edo atxiya?
 - Atxia, guk esatau, ba, atxia esan dau.
 - Ez dakit ez ote den hori Nafarroako beste zenbait herritan 'toko' edo 'marro' edo deitzen dutena...
 - Ez... emen ori a, ori a, guk; emeti kanpo iyon, inulapetetan ibili. Ne gazte-denbora gäyena an [Kalifornian] pasatu neban nik, amar urte pasa nituben da, emezortziti, ogeitazortzi urti bitartien, ta, denbor ortan ba emeko gauza asko ezta... azi iñi(k); ango pai! baia emeko gauzek ee, joko-klasek eta... bitartien etor tzian emen zinek eta, orduen ekar men tzian fermen (?) zine et-eta-ta, guk ekarri ez zineik ez ere, nik enakien zer dan zineik, e?... an bai! an badiä zine ta gëo, zine sonoro ta... kontu oiek yo an eta. Geo, andi etor nitzen garean? emen zine bai baia, zine sonoroik ez geñea ta, mundu oe... eztait ba gauzä... jooo!
 - Eta zer beste jolasak izaten ziren, hola, umetan? kanikak edo zibak edo...
 - Geo beste at e bai, ola... segun, zerbat izen zan, bi puntatati, xorrotx-xorrotxa in? ta ura da.
 - Makiltxo bati edo?
 - Makila're bai, ta, ura... bakienez segun... jokue nola dan, ola, jo? ta tras! ola jo berriz, jo berriz eta!... Arrek berriz ee ori, jo onutza berriz-eta, ola itten zan e, koño, nol (i)zen zeen arek? atxik-, u atxikan, ura kalderon, kalderon tzeen arek, bai. Ta, ezpazenduben ondo iten ero ora? kastiguz geo, ez zezubein kentzen baia, ola, geinetik jo berrin? ola, ankazpitik jo bertzen genduen. Aitzia duzu?
 - Bai, bai...
 - Geineti ola, geineti ola... ola, geineti, plas!... korri? eta ezpazendun ondo iten edo? aurrengo aldian? ola, azpitik jo ber da. Yeh! ola-ola... bai-bai, ume-kontubak ero gazte-kontuak.
 - Eta lehen aldiz, lehen kolpea emateko, botatzen zen makila ttikia airera?
 - Ori! ori a, ori a, bai... bai.
 - Eta bada beste jolasa: umeak ezkututzen dira eta bat gelditzen da paretaren kontra (...); erdaraz esaten zaio 'a bules, al escondite'...
 - Ah, al escondite, bai, beia... enen ori ikesi, ori oait, baia, ori goitatzten orai, bai. Eztait ya suertien nola atako zan ori, ta suertien nolaa, eli[mi]natu, ume artin, suerte ein-da, nola, orman nola... begiek itxik, ta enaiz akordatzen nola esaten tzen gauze arrei, nola... ze esaten tzäin. Ta, geo korrikan etor tzena batek? eta, zer, bee... lekuba arrapatu zeen? ta bestei e bai? ta, arrek nunbai(t) inko zuen? arren... izan, geo arrek? ura, arrek geo in ber tzeula, o ola, ala...

3. Ekonomia eta industria

3.1. Ameriketako koiote artean

- **Hizlaria(k)**: Gerriko Goikoetxea, Francisco
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Artola Kortajarena, Koldo
- **Erref**: ATS-010/002
- **Iraupena**: 0:06:21. **Hasi**: 00:05:39. **Bukatu**: 00:12:00
- **Multimedia**: audioa online entzungai
- **Gaia(k)**:
 Ekonomia eta industria » Kanpora lanera
 Natura » Fauna » Basoko animaliak
- **Laburpena**: Koiote asko ikusi zituen Ameriketako egon zenean. Koioteek ardiei erasotzen zieten. Koioteen inguruko kontuak.

Transkripzioa

- Eta zer beste animaliarik ikusi duzu han? pumak edo, otsoak edo, azeriak edo...?

- An ere... uh! ötso, otso're badie baia...

- Koiote edo?

- Koyote asko!

- Ikusi duzue?

- Boooh!... koyoti asko.

- Eta ardiak ongi defendatzen dira? koioteek ez dute erasotzen? atakatzen?

- Bai... bai-bai; aiek ardiai atakatzen dai asko.

- Bai, e?

- Bai-bai; baia... eztaki iyork, ortan e defensibagoak, atako zaizu, ta, koyoti da ain lixtue!... ain abilla da!... Zuk e... rifle? ah, eskopeta bedan, balin baukazi? ikusko zu, "Koño, an jenbat koyoti, koño! Oik... biar area". Baia, eskopetekin balin bazazi, ez kasi iyun ikusk oyote... jo, inddarazia!... Nik ikus dut edar koyotie... tranpan, arrapau? bai, tranpan, e? tranpan pasatu dira-ta aek... tranpaa, tranperuek ez, artaa ebil tzaion... tranpan. Ta, gëo botatzen duei medezin at, ta koyotiei? ze, zoratzeko? eo... koyotei beste martxa at artzeko, vaya.

- Zertarako medizina?

- Medizina? ba, koyotiai... ze? ze esan bear nik e ba? korrotien, (zuzenduz:) koyotien izete modua bakik nola dan, ezta? ta, koyotiai, buruti kentzeko? patzen duai... merezina klas bat iten dai? dukai bada ze balio egin da in genuna... Bestenaz? ezpalitzeke orregaiti? eztait ardiik goi-goi t'ibiltzen giñun. Ez, ardik ez... ayek, ayek ee, koyotik et-, koyotik eta, koyotik tranpan sartu bai, besu-ta, akabo! ezin igesi, ezin eskaporik, ezin fan. Eta, esta... koyoti orrek? beste at berriz ikus genuen?... koyoti tranpan, besu, besu tranpan bai ta, goroti edai, bee anketaa, ez agerik, agotti bera aire! bee buruba bai!... eta, besu, besu an bertan utzi? eta eskapo.

- Ah, bai, e?

- Bai-bai-bai; pentsatzen ya... arek ze abildia diukan!

- Eskapu egiteagatik, hozkatu bere hanka libratzeko?

- Aber... bera, berak, edai, bai-bai-bai... bai-bai-bai-bai baio, baia ez koyoteik.

- Baina ez koioterik...

- Zeaiti koyoten, koyoti... ah! guai, garaë ontan... geixo; uda, udiago koyotik? eztau balio, eztau balio ba... eiek e guai, oai? emeti, oianko koyotik? baliyo au eta... narrua kentzen duei ta narru arrek baliyo au, e...-metuen, zengeiti... bakizu, Estados Unidosek e... au baino obia, zenbat ta berria, beste modu batzuk bizitzeko ta beste... beste gauz atzuk; narru ura... kurtiu? kurtiu? eta geo emakumiri... este, lepotan patzeko? lepotan patzeko? ta... ortako, ortako, gordetzen dai, baia, udakuk eztau balio, e? mayetzekuek eta... apirilekuek eta... ok, udekuek ezta balio, guai neguko ber da. Eta geiñea?... nik ikus dot-eta... korotza! biorrak, zaldittik, e? ta, baia ooh! zazi zenbat, mila an akalero ordun. Zenbat mila?... zaldiekin biyon jabe're... bion jabe're? ta, zaldi oiek? e... bakizu, zaldi oiek egun txarretan den garäian, eguldi txarra datorren garäian, ba... bi-, billatzen dei leku abriguä, bere abrigo-leku(b)a?... otzarekin ero? denbora-klaseakin pasatzeko. Eta korrikan, ta korrikan-da!... Nik? nik ze ote an, nola da? galde ein ber, zer bil bertan, ta "Ah, oiek e zaldiak dia", ta "Bai, egueldi txarra dator". Ta, andi bi o iru egunea? orduen elurra ero, para-para da elurra, ta, zaldiek emeti-da korrikan! auts bat!... zengatik-eta ibiltzen eta ibiltze ginden, ta, zaldi oien ibilera, ba, autsa bera, "Auts sartu zaida"; ta koorrikan!... ez zan zaldi ezta ikusten e!... autsaatik genuen(n), unean.

Transkripziorik gabeko pasarteak

Ondorengo pasarteak gaika landuta eta kodifikatuta daude, baina oraindik transkribatu gabe.

1. Kanta Altsasuko euskaraz (ATS-002/002)

Kanta bat abesten du Altsasuko euskaraz.

2. Altsasuko euskaraz kanta (ATS-002/004)

Altsasuko euskaraz kanta bat.

3. Hurrei zuzendutako kanta (ATS-002/006)

Altsasuko euskaraz hurrei zuzendutako kanta baten zati abesten du.

4. Hurrei zuzendutako kantaren azalpena (ATS-002/008)

Hurrei zuzendutako kanta bat nondik datorren, nork abesten zuen... aipatzen dute. Iparraldetik zetorrela eta, bertako biztanleei buruz ere mintzatzen dira. Pasarte honetan emazteak ere hitz egiten du (Etxarriko euskaraz).

5. Hika-zuka bereizketa hitz egiterakoan (ATS-002/010)

Senar-emazteen artean nola hitz egin izan den, hika-zuka bereizketa. Franciscok zein bere emazte Agedak (azken hau, etxarriarra) hitz egiten dute pasarte honetan.

6. Francisco altsasuarra eta Ageda Etxarrikoa (ATS-002/012)

Agedak eta Franciscok euren buruak aurkezten dituzte.

7. Euskal hiztunak (ATS-002/014)

Agedak euskara norekin erabiltzen duen azaltzen du, Ameriketako euskaldunei eta garai bateko euskaldunei buruz ere hitz egiten du.

8. Bilboko egunak eta euskara (ATS-002/015)

Agedak, Franciscoren emazteak, Bilbon bere lehengusinarenean etxean pasatako denboretan euskara nola bizitzen zuen kontatzen du.

9. Etxeko eta soroko lanak (ATS-002/017)

Etxeko eta soroko lanei buruz hitz egiten du Agedak, Franciscoren emazteak; lan asko egin izan duela eta nola lan hori egin behar den.

10. Neguko hotza eta gaixotasunak (ATS-002/019)

Neguko eguraldiari buruz eta horren ondoriozko ezitulari buruz hitz egiten dute.

11. Alabak gaur egungo bizimoduan (ATS-002/020)

Pasarte honetan alabei buruz hitz egiten du, nola ez zuten soroan lan egin nahi izan eta lana lortu zutela.

12. Egun bateko bidaia (ATS-003/002)

Behin lagun batekin Ulaiarrera (Altsasuko dermio bat da) joan zeneko istorioa kontatzen du, nola handik Idiazabalera joan zen.

13. Pilota partiduak (ATS-003/004)

Frontoi baten inaugurazioa zela eta pilotan jokatzera joan zirenekoa kontatzen du.

14. Urederrara behien bila (ATS-003/006)

Behin anaiarekin Urederrara joan zeneko istorioa kontatzen du Patxik. Behien bila aritu eta errekan aurkitu zituzten; salbatzea lortu zuten. Behiak berreskuratzea mirari batekin lotzen du bikote altsasuarrak eta kristautasunaren gaia aipatzen dute.

15. Altsasuko inauteriak (ATS-003/008)

Altsasuko inauterien inguruan hitz egiten du. Maskaritekin (Altsasuko herri inauterietako pertsonaia) dantzatzen eta jai giroan pasatako momentuak. Garai hartako inauterietan erabiltzen zituen jantziez eta biltzeko tokiez ere hitz egiten digu.

16. Etxeetako harriak jartzen (ATS-003/010)

Harria jartzen lanean ari zireneko egun bateko istorioa kontatzen du pasarte honetan; egun hartan gertatutako istripua eta berak egin beharreko lana.

17. Mendira egurra egitera (ATS-003/012)

Mendira egurra egitera joaten zireneko istorio bat kontatzen du pasarte honetan, istripu, apustu eta guzti. Beste behin ere udaletxeak botatako zuhaitzetatik egurra egin zutenekoa ere kontatzen du.

18. Behiak mendian (ATS-003/014)

Behien bila joan zireneko istorio bat kontatzen digu Patxik pasarte honetan. Behiek euliak omen zituzten gainean, beroa egiten zuelako, eta ihes egin zuten. Mendian utzi eta hurrengo egunean joan behar izan ziren haien bila.

19. Garia biltzeko eguna (ATS-004/002)

Larrainaren prozesua, garia nola lortzen zuten azaltzen du. Garia biltzeko egunean, udazkenean, egiten zuten lana azaltzen du eta lana egin eta gero nola bazkaltzen zuten denek batera.

20. Lihoa biltzeko eguna (ATS-004/004)

"Liyua" (lihoa) gariarekin batera egiten da, abuztuan atera eta nola biltzen zuten azaltzen du. Nola jasotzen zuten landarea eta ateratzen duten bertatik lihoa.

21. Bertsoa Altsasuko euskaraz (ATS-004/005)

Bertso bat abesten du.

22. Andre Madalen kanta (ATS-004/007)

Andre Madalen kanta abesten du.

23. Altsasuko euskarari abestutako gabon-kanta (ATS-004/009)

Gabon-kanta bat abesten du Altsasuko euskaraz.

24. Kanta erlijioso bat (ATS-004/011)

Jesukristori zuzendutako kanta erlijioso bat abesten du.

25. Sorginak Errotan ipuina (ATS-004/013)

Errotara doazen sorginei buruzko ipuin bat kontatzen du.

26. Katu bihurtu ziren ama eta alabaren istorioa (ATS-004/025)

Istorioko bat kontatzen du. Katu bihurtzen ziren ama eta alaba.

27. Gizon-emazte batzuen istorioa (ATS-004/027)

Gizon-emazte batzuen istorioa kontatzen du, non gizonak hirira joan behar zuen zaldiz merkantzia saltzera. Gizona joan eta estudiante batzuek atea jozuten eguraldi oso txarra zegoela eta, gaua pasatzeko ostatu eske. Gizona ez zegoela eta, sukaldean ez ziren eskaini nahi, beraz ukuiluan utzi zituen. Eguraldi txarra okertzen ari zela eta gizonak buelta eman zuen etxera. Norbait zegoela ikusita, sukaldera gonbidatu zituen, gauza asko zekitelako. Ardoa lagun zutela, gizona gauzak galdetzen hasi zen. Bertan gertatutakoak kontatzen ditu.

28. Bertso zatiak (ATS-004/028)

Gizonak abestutako bertso zati batzuk.

29. Irunera bizitzera (ATS-006/002)

Irunera ezkondu zen Teresa. Hara bizitzera joan zeneko kontuak. 9 urtez egon zen Irunen eta garai gogorrak oroitzen ditu.

30. Lehengo bizimodua (ATS-006/004)

Gaztetan nola bizi ziren kontatzen du. Oso gogorrak zirela aipatzen du eta medikuari ez ziotela deitzen. Etxeko ateak zabalik edukitzen zituzten, pobreak inguruan izan arren. Pobreen inguruko istorioak kontatzen ditu.

31. Eliza, herria eta euskara (ATS-006/005)

Aste santuari buruz hitz egiten du, gurutzeak, meza euskaraz. Euskararen inguruko kontuak. Lagunartean dena euskaraz egiten zuten, baina bat-batean jendea gaztelaniaz hitz egiten hasi zen, baita etxean ere.

32. Euskara eta gaztelania Altsasu inguruan (ATS-007/014)

Zerbait izateko erdaraz jakin behar dela kontatzen du. Altsasutik Gasteiz aldera gaztelania ikasteko aukera asko zegoen, izan ere trenbideko langile asko eta asko etorkinak ziren.

33. Bere buruaren aurkezpena (ATS-007/016)

Bere burua aurkeztu eta zein auzotakoa den aipatzen digu.

34. Herriaren jatorria eta frantsesak (ATS-007/017)

Familiaren jatorriaz hitz egiten hasi eta herriaren sorreraz hitz egitera pasatzen da, nola frantsesek herria erre zuten, honen ondorioak...

35. Gaztelania non ikasi (ATS-007/019)

Etxean euskaraz egiten zutela azaltzen du eta gaztelania hazitakoan ikasi zuela.

36. Eskolan eta kanpokoekin gaztelaniaz (ATS-007/023)

Altsasuko eskolan ez zuten euskaraz egiten. Altsasuarrak gaztelaniaz hitz egiten "torpe" xamarrek zirela aipatzen du.

37. Primo de Riveraren garaitik Errepublikara (ATS-007/024)

Primo de Riveraren garaitik Errepublikara emandako aldaketa kontatzen du, zer abesten zuten... Eskolan emandako aldaketa ere aipatzen du, mikeleteak, berria zabaltzea... "Akullu" ere aipatzen du, bere garaian gerran ibilitako hegazkinlari errepublikanoa.

38. Errepublika garaiko ideologiak eta gerrara bidea (ATS-007/026)

Errepublika garaiko ideologiak aipatzen ditu, herrian zeuden joerak. Gero gerrarako bidea aipatzen du eta gerra hasiera. Falangisten etorrera.

39. Lehenengo falangistak (ATS-007/027)

Falangistak heldu zirenean nolakoak ziren azaltzen du, zer egiten zuten eta zer inpresio izan zuten.

40. Gerra garaiko bizitokia (ATS-007/030)

Gerra garaian non bizi izan zen azaltzen du, nola Zegamara joan behar izan zen bizitzera.

41. San Juan, Altsasuko ermitetarik bat (ATS-012/001)

Altsasuko ermitak; San Juan. Herriko ospakizunak.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.

2024-04-25

CC-by-sa | Ahotsak.eus

Badihardugu Euskara Elkartea

Markeskua Jauregia, 20600 Eibar

943121775 - ahotsak@ahotsak.com